

ዳኞች፡- መንበረፀሐይ ታደሰ

ፍስሐ ወርቅነህ

ሐጎስ ወልዱ

ሒሩት መለሠ

ታፈሰ ይርጋ

አመልካች፡- እነ ወ/ሮ በየነች ይገቡ - ቀረቡ።

ተጠሪ፡- አቶ ሳሙኤል ዝቅአርጋቸው - ቀረቡ።

መዝገቡ ተመርምሮ ቀጥሎ የተመለከተው ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍ ር ድ

ይህ የሰበር አቤቱታ ሊቀርብ የቻለው ለክሱ ምክንያት የሆነው ቤት በሐራጅ ተሸጦ ግራ ቀኙ እንደየድርሻቸው ይከፋፈሉ በማለት በበታች ፍ/ቤቶች በመወሰኑ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል በማለት አመልካቾች ቅሬታ በማቅረባቸው ነው።

የጉዳዩ አመጣጥም ባጭሩ ሲታይ ተጠሪ በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በአመልካቾች ላይ ባቀረቡት ክስ ከሟች አባታቸው በውርስ ተከፍሎ የሚደርሳቸውን በወረዳ 16 ቀበሌ 09 ክልል የሚገኘው ቁጥር 249 የሆነው ቤት የዋጋ ግምቱ ብር 120,000.00 (አንድ መቶ ሃያ ሺህ) ሲሆን ከዚህ ላይ የከላሽ ድርሻ 1/6ኛ ብር 20,000 /ሃያ ሺህ/ ስለሆነ ይህንን ገንዘብ ተከላሾች እንዲከፍሉ እንደዚሁም ሟች አባቱ ከሞቱበት ጥቅምት 1992 ዓ.ም. ጀምሮ ቤቱን ተከላሾች ይዘው ለተጠቀሙበት ብር 2,186.87(ሁለት ሺህ አንድ መቶ ሰማኒያ ስድሥት ብር ከሰማኒያ ሰባት ሳንቲም) ጨምሮ እንዲከፍሉ ይወሰንልኝ በማለት ጠይቀዋል።

የከላሽ ክስና ማስረጃም ለተከላሾች ደርሶ በሰጡት መልስ ከላሽ የሟች አቶ ዝቅአርጋቸው ተካ ልጅ መሆኑን አምነው የቤቱን ግምት ለከላሽ በድርሻው ልክ ለመስጠት እንደዚሁም የኪራይ ክፍያ ጥያቄውን በተመለከተም ለመክፈል

ፈቃደኛ እንደሆኑ በመግለጽ መልስ ሠጥተዋል። የፌዴራል መ/ደ/ፍ/ቤትም የተጠቀሰው ቤት በመሐንዲስ ተገምቶ በተገኘው ግምት ቤቱ በሐራጅ እንዲሸጥና የከላሽ ድርሻም ከተጠየቀው የኪራይ ክፍያ ጋር እንዲከፈላቸው በማለት ውሳኔ ሠጥቷል።

ተከላሾች በዚህ ውሳኔ ቅሬታ አድርገው የይግባኝ ቅሬታቸውን ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት አቅርበው ፍ/ቤቱም በበኩሉ ግራ ቀኙን አከራክሮ የፌዴራል መ/ደ/ፍ/ቤትን ውሳኔ አጸንቷል።

ይህም ችሎት አመልካቾችና ተጠሪ የቀረቡትን ክርክር መርምሯል።

ሲታይ የሚገባውም የጉዳዩ ጭብጥ ለክርክሩ ምክንያት የሆነው ቤት በመሐንዲስ ተገምቶ በተገኘው ግምት በሐራጅ ተሸጦ የተጠሪ ድርሻ ይከፈል ተብሎ በሥር ፍ/ቤቶች የተሰጠውን ውሳኔ አግባብነት የተመለከተ ነው።

በፌዴራል መ/ደ/ፍ/ቤት ከላሽ የነበሩት የአሁን ተጠሪ ዳኝነት የጠየቁት ከላይ እንደተመለከተው ከአባታቸው በውርስ የተላለፈው የጋራ የውርስ ቤት ግምቱ ብር 120,000 /አንድ መቶ ሃያ ሺህ ብር/ መሆኑን ገልጸው ከዚህ ላይ ድርሻዬ ነው የሚሉት ብር 20,000 /ሃያ ሺህ ብር/ ይክፈሉኝ በማለት ነው። ተከላሾች የአሁን አመልካቾችም በክስ በተጠየቀው መሠረት ገንዘቡን ለመስጠት ፈቃደኞች መሆናቸውን ገልጸው መልስ ሠጥተዋል።

ከላሽ ዳኝነት የጠየቁትና የተከላሾችም መልስ ከላይ የተመለከተው ከሆነ የፌዴራል መ/ደ/ፍ/ቤት ዳኝነት በተጠየቀውና በታመነውም መሠረት ይህንን በክስ የተጠየቀውን ገንዘብ ተከላሾች ሊከፍሉ ይገባል በማለት ውሳኔ መስጠት ሲገባው ከዚህ አልፎ ቤቱ በመሀንዲስ ተገምቶ በሐራጅ ተሸጦ የከላሽ ድርሻ ይከፈላቸው በማለት ውሳኔ መስጠቱ ከፍ/ብ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 182/2/ ጋር ያልተጣጣመና ባልተጠየቀ ነገር ላይ የተሰጠ ዳኝነት ሆኖ ተገኝቷል። የፌዴራል ከ/ፍ/ቤትም ይህንን ስህተት ሳያርም መቅረቱ በአግባቡ ሆኖ አልተገኘም። ስለሆነም ቀጥሎ የተመለከተው ተወስኗል።

ው ሣ ኔ

1. የፌዴራል መ/ደ/ፍ/ቤት በመ/ቁ. 15166 በህዳር 21 ቀን 1997 ዓ.ም. የሰጠው ውሣኔ እንደዚሁም የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 37786 በህዳር 20 ቀን 1999 ዓ.ም. የሰጠው ውሣኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት ስለሆነ በፍ/ብ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 348 መሠረት ተሽሯል።
2. ተጠሪ ዳኝነት በጠየቁት መሠረት ብር 20,000 /ሃያ ሺህ ብር/ ክስ ከቀረበበት ጊዜ ጀምሮ ተከፍሎ እስካለቀ ድረስ ከሚታሰብ 9% /ዘጠኝ በመቶ/ ወለድ ጋር አመልካቾች እንዲከፍሏቸው ተወስኗል።
3. የዚህን ፍ/ቤት ወጭና ኪሣራ ይቻቻሉ።
4. መዝገቡ ተዘግቶ ወደ መ/ቤት ተመልሷል።
የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ነ/ዓ

የሰበር መ/ቁ. 29738

ግንቦት 14 ቀን 2000 ዓ.ም

ዳኞች፡- ዓብዱልቃድር መሐመድ
 መስፍን ዕቁበዮናስ
 መድህን ኪርስ
 ዓሊ መሐመድ
 ሱልጣን አባተማም

አመልካች፡- የአፓርትማ 79/6 የመኖሪያ ቤት ኅብረት ሥራ ማኅበር እና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባላት
 ተጠሪ፡- ወ/ት ዘርአዳም አሰጋሽኝ
 መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍ ር ድ

በዚህ መዝገብ የቀረበው ጉዳይ የሥነ ሥርዓት ህግን የተመለከተ ሲሆን ክርክሩ የተጀመረው የአሁን ተጠሪ በአመልካች የሕብረት ቤት ስራ ማህበር ውስጥ በአባልነቱ ከተሰሩት ቤቶች መካከል ድርሻዬ የሆነውን ቤት የስራ አስፈጻሚ አባላት የሆኑት ግለሰቦች በወቅቱ ለእኔ ባለማስረከባቸው ምክንያት በቤቱ ላይ ለታየ ጉድለት ማሟያና ማሰሪያ ብር 80,000፣ /ሰማኒያ ሺህ ብር/ ቤቱን በወቅቱ ተረክቤ ቢሆን ኖሮ በማከራየት ላገኝ እችል የነበረውን ጥቅም ብር 24,000፣ /ሃያ አራት ሺህ ብር/ እንዲሁም ሌሎች ጉዳዮች በድምሩ 320,000/ሦስት መቶ ሃያ ሺህ ብር/ ሊከፍሉኝ የገባል በማለት በፌደ/የመጀ/ደ/ፍ/ቤት ባቀረቡት ክስ ነው። የአሁን አመልካቾች በሰጡት መልስ ክሱ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5 የሚታገድ ከመሆኑም በላይ በይርጋ የታገደ ነው በማለት ተከራክረዋል። ክሱ የቀረበለት ፍ/ቤትም የግራ ቀኙን ክርክር ስምቶ ክሱ በይርጋ ይታገዳል ወይስ አይታገድም? ጉዳዩ ከዚህ በፊት በውሳኔ ያለቀ ነው ወይ? የሚሉትን ጭብጦች በመያዝ ጉዳዩን ከመረመረ በኋላ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2143 ከውል ውጪ በሆነ ኃላፊነት ጉዳት ደረሰብኝ የሚል ወገን ክሱን ማቅረብ ያለበት ጉዳቱ በደረሰ በሁለት ዓመት ጊዜ ውስጥ መሆን